

HOMILIA PINGSTDAGEN

Av: William Grosås

Den heliga Anden

Jes 12 Ef 2:17-22 Apg 2:1-11 (läses varje år) Ps 104:27-31 **Joh 7:37-39**

Texter i tillegg: 1 Mos 2:4-9 Joh 20:19-23

Gjev det du byd
og byd det du vil! - Augustin

Min første jobb som prest var i forsvaret. Og foruten gudstjenester og samtaler, var den primære arbeidsoppgaven å undervise etikk. På pensum var Kant, Løgstrup og Aristoteles. Soldatene viste stort engasjement. Særlig i timene om Aristoteles og dydsetikken. Innsikten om at etikk dypest sett ikke handler om å følge regler, men å oppøve ferdigheter som gjør at man fungerer i relasjon til andre mennesker og dermed blir lykkelig, resonnerer dypt.

Men selv om responsen var god var jeg aldri helt tilfreds med disse timene. Det følte som jeg solgte en bra bil med defekt motor. For premisset hos både Kant og Aristoteles er at som hindrer oss i å gjøre er det gode manglende kunnskap om hva det gode er. Dermed blir filosofiens oppgave er å presentere veikartet for å navigere mellom rett og galt. Resten vil så komme av seg selv.

Men hva om motoren ikke vil starte? Hva med alle de tilfellene der vi vet hva vi burde gjøre (Kant), hva som gjør oss lykkelige (Aristoteles) og hva nesten krever av oss (Løgstrup), men likevel *vil* det onde? Vi trenger ikke gå lenger enn til ganske banale situasjoner i vår hverdag for å oppdage at viljen vår slettes ikke er fornuftig. Ofte er den irrasjonell og destruktiv. Vi skyller gjerne på omstendighetene, men om vi våger å snakke ærlig om våre liv, har vi alle opplevd den avgrunnsdype forskjell som kan oppstå mellom det vi vet er det rette og hva vi faktisk gjør.

Kirken kaller denne avstanden for synden. Synden stikker langt dypere enn tanken. Den er som et slags fangenskap, der vi selv om vi vet hva det gode er, har

HOMILIA PINGSTDAGEN

en draging mot det onde vi ikke klarer å stå i mot. De gamle kalte den smerten vi opplever når vi innser denne avstanden for å ha syndenød. Syndenøden kan komme når du leser Kant eller Aristoteles, fordi etikken viser meg hva jeg bør gjøre. Men den kommer særlig når man leser om Guds krav til mennesker i det gamle testamentet, det som kalles loven. I 2. mosebok leser vi at Moses fikk de tid bud på steintavlen av Gud på fjellet Sinai.

Det var denne hendelsen som var bakgrunnen for *jødernes* pinsefest. Litt på samme måte som vi på 17. Mai feirer at vi fikk en grunnlov i 1814, var pinsen for jødene en høytid for å feire at Moses fikk loven på steintavlene av Gud. Men problemet med loven som Moses fikk er det samme som problemet med Kant eller Aristoteles. Den viser oss hva vi skal gjøre, men den kan ikke gi oss viljen til å gjøre det. Og derfor blir den en streng dommer som krever det umulige av oss. Hvem gjøre noe for den som kjenner ”viljen til det onde i sitt hjerte”? Det kan nemlig ikke Aristoteles eller Kant. Det kan heller ikke loven Moses fikk, den som ble skrevet på tavler av stein. Nei, vi trenger en lov som verken er skrevet i bøker, papirusruller eller steintavler. Vi trenger en lov som er slik den profeten Jeremia snakket om. En som er skrevet i våre sinn og våre hjerter.

*

Johannesevangeliet og apostlenes gjerninger forteller ganske forskjellige historier om hvordan det var da apostlene mottok Den hellige ånd. Johannes sier at det skjedde på første påskedag og Lukas sier at de måtte vente 50 dager helt til pinsen.

Men innholdet er det samme. Begge forfatterens poeng er dette: Å motta Den hellige ånd er å få en hjertetransplantasjon. Jesus Kristus er fra og med pinsen ikke lenger bare en lærer med bud det er vanskelig å følge. Ånden tar tak i grunnproblemet: våre harde hjerter. Bit for bit opereres steinhjertet, det som vil det onde, ut av oss. Inn kommer Jesu egne hjerte, det som lyder sin far i alle ting. Fra nå av henger det ikke noe krav over mennesket som Gud ikke også vil støtte menneskene i å svare på. Fra nå av kan vi be med Augustin: Gjev Herre, det du byd, og byd det du vil!

Johannes illustrerer det ved å gi en mengde hint om at Åndens komme er ny skapelsesdag. Slik Gud blåste liv inn i Adam og Eva blåser Kristus nytt liv over oss. Pinse er nyskapelse. Her er langt mer enn plaster på såret. Den skade på vår sjel som Adam gjorde, den helbredes med pusten fra hans munn. Hjertetransplantasjon.

På den andre side forklare Lukas hjertetransplantasjonen ved å sikte tilbake til jødernes 17.mai: Pinsefesten. Slik Moses fikk loven skrevet på steintavler, får apostlene loven skrevet i hjertene. Lukas forteller om en ild som satte seg over apostlenes hoder. Og det hjelper oss til å forstå hvordan det skjer i våre liv. Hva er det med nettopp ilden som gjør den til et godt bilde på Guds vilje, på Den Hellige Ånd?

Jo, for det første: Ilden lyser opp. Den viser oss sannheten. Ånden lærer oss å skille mellom rett og galt. Om du angrer på noe du har gjort galt, virkelig angrer og ikke bare ergrer deg, da er det Ånden som viser deg Guds vilje og som lyser opp ditt sinn.

For det andre så varmer Ånden som en ild. I motsetning til moralismen så gjør ånden oss ikke motløse, men vender oss mot Kristus, og viser hvordan vi kan leve i ham. Derfor kaller Jesus Ånden for trøsteren. For uten Kristus forgår vi i skyld. Men i hans Kors finnes tilgivelse og nytt liv. Det er Ånden som trøster oss så vi tror at når Jesus døde, så døde han for meg. Ikke bare for hele verden, men for *meg*, og at jeg ikke har noen ting å frykte.

For det tredje og siste er Ånden som en ild for den sprer seg av seg selv. Før disiplene fikk ånden var de redde og gjemte seg bak låste dører av frykt for hva folk skulle si. Men når Ånden kommer får mot til å forkynne, for Ånden skaper tro på budskapet om Jesus. Den som stoler på Ånden bruker ikke overtalelseskunster eller show. Ånden sprer seg av seg selv. Det gjelder bare som med speiderbålet bare å holde vedkubbene sammen. Holde seg tett til det kristne fellesskapet.

Alt dette hadde soldatene jeg underviste hatt godt av. Ikke fordi livet med den Hellige Ånd løser alle etiske problemstillinger, men fordi vi bare kan bli fri fra våre harde hjerter om vi våger å innrømme at de harde, så vi kan få en hjertetransplantasjon.